

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Sv. Štefanu je te dni misijon. Velikanska cerkev je pri vsaki priložnosti natlačeno polna; posebno po večerih. — V državnem zboru so v torek prenehali s področno razpravo o davčni preosnovi in so v sredo začeli pretresovati dovoljenje začasnega proračuna. — Dopolnilne volitve v dunajski občinski zastop so bile 28. t. m. in nove volitve v 2. razredu bodo dne 1. aprila. Škoda, da protiliberalne stranke niso edine!

Šlezijsko. V Tešinu hočejo Poljaki ustanoviti zasebno poljsko gimnazijo in že pobirajo denar v ta namen. Tešin pa je tako nemško mesto, kakor je Celje; torej nemška posest. Gališki Poljaki pa gotovo ne bodo zapustili svojih rojakov v Šleziji; naj tudi nam pomagajo, da zmagamo z novo celjsko gimnazijo!

Solnograško. V Solnogradu židovski liberalizem naglo pojema. Dne 26. t. m. so pri občinskih volitvah v 3. razredu liberalci popolnoma pogoreli.

Štajarsko. Graški mestni zastop je hotel nemškimi dijakom častitati o priliki bismarkovanja; ali vlada mu je to prepovedala. Prav je storila. — V Feldbahu se ustanovi politično katoliško-konservativno ljudsko društvo. Za oni okraj je bilo tako društvo že davno potrebno.

Koroško. Srečno mesto, ki ima liberalnega župana. Tako »srečno« mesto so Breže, ali kaj? Deželni poslanec in njegov župan dr. Jobst je poneveril nad 30 tisoč gld., potem pobegnil in se ustrelil. — Deželno sodišče je začelo ugovarjati slov. duhovnikom radi pisanja župnijskih matic. Nemška gospoda se boji za svoja spakedrana, ponemčena imena.

Kranjsko. Dne 25. t. m. je imelo ustanovni zbor katoliško-narodno društvo v Starem trgu pri Ložu. Zbralo se je 300 mož. — Ministerstvo notranjih zadev je dovolilo ubogim občinam 7000 gld. podpore; 1000 gld. pa je dodal deželni odbor. — Na Bledu, v Kranjski gori, Begunjah in marsikje še vedno imajo samonemške poštne pečate. — Ljubljana je te dni poplavila velik del ljubljanskega barja.

Primorsko. Učno ministerstvo je zaukazalo mestnemu zastopu v Gorici, da mora v kratkem postaviti slovensko ljudsko šolo. Vendar enkrat! Čemu pa tudi v Trstu kaj takega odločno ne ukaže? — Gorški deželni odbor se po veliki noči skliče, da reši deželni proračun. — V Istri se Lahoni na vse kripnje pripravljajo na deželnozborske volitve. Tudi Slovenci in Hrvatje so marljivi.

Ogersko. V Nitri je pri državnozborni volitvi zmagal liberalci Latkoczy z veliko večino; kajti blizu 1500 kmečkih volilcev so zunaj mesta od jutra do večera na dežju stražili vojaki, da niso mogli iti voliti! Taka je liberalna prostost! Latkoczy pa se je oni dan poslanstvu odpovedal. — Magnatska ali gosposka zbornica je te dni zavrgla paragraf o brezverstvu in predlogo o enakopravnosti židov. Vsled tega so tudi naši liberalni pobiti.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. so v zadnjem konzistoriju obžalovali, da se na Ogerskem le uvede civilni zakon, katerega je sv. cerkev že stokrat obsodila. Te besede so bile govorjene o pravem času.

Italijansko. Na večih krajih ljudje umirajo gladu. V Acceri so se uprli povisani dokladi na žito in so naskočili mestno hišo in jo užgali. Tudi v drugih krajih so se godile krvave rabuke, in zakaj? Glad,

grozni glad dela ljudi besne. Framasonska vlada pa ničesar ne stori!

Francosko. Minister notranjih zadev je imenoval več novih prefektov ali okr. glavarjev, ki pa večinoma niso po volji nekaterim poslancem. Zaradi tega so poslanci zavrgli vladno predlogo o obdačenju dedščin verskih družeb. Govori se, da bode vsled tega minister notranjih zadev odstopil.

Belgijsko. V tej državi se vsak lahko odkupi vojaščine, kar premožnejši tudi storijo. Zaradi tega so vojaki le revnejši ljudje, večinoma socialisti. Zato se bode poslancem predložil načrt postave o vpeljavi občne vojaške dolžnosti.

Nemško. Večina Nemcev v »rajhu« ne mara več za Bismarka. To se je očitno pokazalo preteklo soboto v nemškem državnem zboru, kjer se je 163 poslancev proti 146 izreklo zoper to, da bi se Bismarku v imenu državnega zbora častitalo k 80letnici. To glasovanje je glasna obsodba naših Bismarkovcev.

Rusko. Kakor znano, je v Varšavi na Poljskem guverner grof Šuvalov. Ta je nedavno rekel, da se bode oziral na vse poljske želje, ker je prepričan, da Poljaki ne goje pretiranih zahtev, ki bi se ne strinjale s postavitimi.

Srbsko. Kraljica Natalija pride dne 24. maja v Beligrad. Prebivalci jo bodo slovesno vsprejeli. — Ministerski predsednik je izdal okrožnico, da bode 3000 davkoplačevalcev volilo po jednega poslanca. Ker ima kralj po stari ustavi pravico imenovati 60 poslancev, štela bode skupščina 240 poslancev.

Špansko. Canovas je novi ministerski predsednik; tudi drugi ministri so že imenovani. Toda novo ministerstvo je neugodno za konservativce. Teh vodja, Silvela, pa je vendar svojim prijateljem svetoval, naj podpirajo vlado. — Na otoku Kuba bodo Španci upor kmalu zatrli.

Azija. Vojaška stranka na Japonskem, ki ima sedaj ondi prvo besedo, neče nič slišati o miru s Kitajci. Istega mnenja je tudi državni zbor. Povsod se nabirajo in vadijo novi vojaki, da jih odpošljejo na bojišče. Japonci torej hočejo Kitajce popolnoma ukrotiti.

Afrika. Slatin bej, rodom Dunajčan, ki je bil nad deset let pri Mahdiju v sužnosti in je te dni pobegnil, imenovan je od egiptovskega podkralja za pašo. Ob enem ga je podkralj naprosil, naj vstopi v egiptovsko službo.

Amerika. V Limi, glavnem mestu republike Peru, bil je ono nedeljo, ponedeljek in torek krvav punt. Predsednik republike, Caceres, je moral pobegniti. — V Pittsburgu, v severni Ameriki, nameravajo ondi bivajoči Slovenci zidati lastno cerkev.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Konec.)

Kateri podložnik ni imel žitnega davka, plačeval je primerno svoto v denarju, od cele kmetije navadno eno marko ali pa 1 funt vinarjev; želarji so odrajtovali po 4 šilinge ali pa po 30 do 80 vinarjev.¹⁾

¹⁾ Vrednost denarja ni bila povsod in vedno enaka, temveč se je spreminjala po kakovosti kovine. V 14., 15. in deloma še v 16. veku so v obče bili v navadi srebrni vinarji (pfenninc — dt.), katerih je šlo 12 na kratki, 30 pa na dolgi ali navadni šiling (š). Osem navadnih šilingov ali 240 vinarjev je bil 1 funt — navadno tudi marka imenovan. (A. Ziemann, Mittelhochdeutsches Wörterbuch, 298 in 293.)